

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1936 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställning om anslag till förskott av kostnader för uppgörande av byggnadsplaner.

(4:e avd.)

Uti den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1936 dagtecknade propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1936/1937 har Kungl. Maj:tt (punkt 55, sid. 145—157, av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning. Bil. 4» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att till förskott av kostnader för uppgörande av byggnadsplaner för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Vid den nya stadsplanelagstiftningens antagande år 1931 förutsattes, att kostnaderna för uppgörande av byggnadsplan skulle i regel behöva förskjutas av statsverket. Vidare uttalades (första lagutskottets utlåtande nr 27), att den föreslagna skyldigheten för markägarna att gälda dessa kostnader i vissa fall kunde bli för betungande för markägarna, då frivillig medverkan från vederbörande kommuns sida icke alltid syntes vara att påräkna, samt att det i dylikt fall kunde bli nödigt, att staten i en eller annan form helt eller delvis trädde emellan.

Sedermera har, i samråd med särskilda, av departementschefen utsedda sakkunniga, utredning verkställt inom byggnadsstyrelsen rörande bland annat frågorna om förskott av statsmedel till bestridandet av kostnader för uppgörande av byggnadsplaner samt om statsbidrag för ändamålet, över vilken utredning utlåtanden avgivits av, bland andra, statskontoret och riksräkenskapsverket.

Erfarenheterna under de efter den nya stadsplanelagstiftningens införande förflutna åren hava, enligt vad departementschefen framhållit, givit vid handen, att det, för att en byggnadsplan skall komma till stånd, kan vara nödvändigt att statsverket förskottsvis bestrider kostnaderna härför. Departementschefen erinrar om att medel för berörda ändamål hittills icke anvisats av statsmakterna men att inom vissa län sådana kostnader förskjutits av länsstyrelserna med anlitande av tillgängliga medel. Då en dylik

anordning icke synts i längden tillfredsställande, har departementschefen funnit sig böra i anslutning till vad från skilda håll förordats tillstyrka, att för ifrågavarande ändamål å riksstaten upptages ett särskilt anslag. I anslutning härtil har departementschefen vidare anfört:

I syfte att vinna någon kännedom om medelsbehovet för ifrågavarande ändamål hava länsstyrelserna anmodats lämna uppgift å beloppen av de förskott å kostnader för byggnadsplaner, som redan utgått. Av dessa i slutet av september 1935 lämnade uppgifter framgår, att förskott utlämnats i tolv län till ett sammanlagt belopp av i runt tal 135 000 kronor och att dessa förskott icke beräknats bliva återbetalade under innevarande budgetår.

Vad beträffar medelsbehovet för ytterligare tillkommande byggnadsplaner har vid den i det föregående omförmälda utredningen räknats med ett totalbelopp av omkring 2 miljoner kronor, vilket belopp förutsatts skola behöva utgå under loppet av 10 år. Utan närmare kännedom om de förhållanden, som ansetts motivera de med nämnda kostnadssumma avsedda byggnadsplanerna, är det uppenbarligen icke möjligt att tillförlitligt bedöma medelsbehovet. Med hänsyn till nyssnämnda redan utanordnade förskottsbelopp och då, på sätt statskontoret föreslagit, återbetalda förskott synas böra tillföras det anslag, som må komma att anvisas, för att användas till förskottering av andra byggnadsplanekostnader, synes det emellertid vara tillräckligt, om för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas ett anslag av 200 000 kronor.

I likhet med statskontoret och riksräkenskapsverket har jag efter samråd med chefen för finansdepartementet funnit lämpligast, att nämnda belopp anvisas såsom reservationsanslag, att utgå av lånemedel, under rubriken Fonden för förlag till statsverket. Vid sådant förhållande bör anslaget disponeras av Kungl. Maj:t för att, efter därom gjorda ansökningar, fördelas mellan länen i mån av behov. I första hand böra givetvis redan förskottade medel avföras å anslaget.

Beträffande förskottsfrågan torde jag till sist få meddela, att fråga om ordningen för utkrävande av de särskilda markägarnas betalningsansvar för statens fordran på grund av utlagt förskott upptagits till särskild utredning.

Något anslag för statsbidrag till kostnader för uppgörande av byggnadsplaner har däremot icke ansetts erforderligt för nästkommande budgetår. Departementschefen har härom anfört följande:

Vad därefter angår frågan om statsbidrag till kostnader för uppgörande av byggnadsplaner är jag i likhet med statskontoret och riksräkenskapsverket av den uppfattningen, att dylikt bidrag endast i enstaka undantagsfall bör komma i fråga. Gällande stadsplanelagstiftning förutsätter icke statsbidrag men räknar väl med möjligheten av bidrag av vederbörande kommun till bestridande av dylika kostnader. Principiellt torde, även för det fall att i byggnadsplanen ingå markområden, vilkas ägare icke kunna anses hava nytta av planens tillkomst, kostnaderna för byggnadsplans uppgörande böra belasta de markägare, vilka hava nytta av planen, i den mån icke bidrag av kommunen erhålles. Åtminstone tills vidare, i avvaktan å ytterligare erfarenhet, synes statsbidrag icke böra ifrågakomma i vidare mån än att Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t därtill förordnar må, där så kan av särskilda skäl anses påkallat, efter prövning i varje särskilt fall kunna helt eller delvis befria en eller annan markägare i svag ekonomisk

ställning från skyldigheten att återgälda på honom belöpande, av statsverket utlagt förskott. Lämpligaste sättet för täckande av sålunda avskriven fordran torde senare få upptagas till prövning, och något anslag för ändamålet torde icke behöva upptagas å riksstaten för nästa budgetår. Därest riksdagen icke häremot uttalar erinran, torde uppkommande frågor om statsbidrag få behandlas i nu angiven ordning.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må till *förskott av kostnader för uppgörande av byggnadsplaner* under Utgifter för kapitalökning och rubrik Fonden för förlag till statsverket för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor, att utgå av lånemedel.

Stockholm den 10 mars 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: Desamma, som antecknats under utskottets utlåtande nr 45, dock att herr *Magnusson* i Skövde deltagit i ärendets behandling i stället för herr *Olsson* i Staxäng.

Reservation

av herr *Magnusson* i Skövde, som ansett, att utskottet bort i motiveringen uttala, att vid uppgörande av stads- och byggnadsplaner, särskilt för mindre orter, bör tillses, att dessa planer icke givas onödigt stor omfattning, vilket kan förorsaka dels onödigt stora kostnader, dels ock olämplig bundenhet i fråga om förfogandet över mark, belägen i ytterområden.